

СТ А Н О В И Щ Е

за дисертационното изследване на

Петър Ангелов Стоилов

на *тема:*

„РАЗВИТИЕ И УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА
АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНАТА СИСТЕМА ЗА
УПРАВЛЕНИЕ В ОТБРАНАТА“

за
придобиване на образователната и научна степен
„доктор“

Област на висшето образование: „Сигурност и отбрана“,

Професионално направление: „Национална сигурност“

*Научна специалност: „Организация и управление извън сферата
на материалното производство“*

Автор на становището: проф. д н Любомир Тимчев
Академия на МВР

1. Актуалност и значение на изследването

Управлението на отбраната не само у нас и в световен мащаб е перманентно актуален и значим въпрос. Заедно с това този проблем е и предизвикателство както от гледна точка на реалното гарантиране сигурността на лицата намиращи се под юрисдикцията на страната, така и от изследователска гледна точка. Това само по себе си налага усъвършенстването на съществуващите форми и методи за защита на сигурността, но и същевременно, оптимизирането на тази дейност. Необходимостта от такъв подход се засилва през последните години на глобализация и възникващите проблеми от гледна точка на имиграцията. Този проблем най-ясно личи в страните от ЕС, към които са се устремили близките до Европа държави от Азия и Африка.

В този смисъл авторът на настоящото изследване е разработил една много значима тема, чиято актуалност е безспорна и ще допринесе за повишаване на ефективността в работата на специализираните органи по защита на националната сигурност в страната. Това е така, защото само изясняването на основните понятия може да бъде основа за регламентирането на норми, което от своя страна ще позволи реалното развитие и усъвършенстване на системата за осигуряване защитата на националната сигурност.

Всичко това прави актуалността на изследването безспорна и ще допринесе за процеса на обучение на всички лица, намиращи се под юрисдикцията на страната, занимаващи се с въпросите на защитата на националната сигурност. В този смисъл работата се явява съществен опит за разглеждане на теоретичните и организационните въпроси на тази дейност. Разглежданите проблеми имат не само теоретично, но и практическо значение. Освен това те ще са от полза както за обучаваните, така и за всички служители от сектора за сигурност.

2. Характеристика на изследването

Предложеното за рецензиране дисертационно изследване се състои от 164 стандартни машинописни страници. Структурирано е в увод, три глави, заключение, библиография и приложения и в този смисъл отговаря на нормативните изисквания за оформяне и подреждане на изследване от такъв характер.

В увода много добре са определени целите, задачите, обектът, предметът и обхватът на изследването.

Първа глава с наименование „Административно-правна система за управление на отбраната“, е посветена на същността и основните характеристики на административно-правната система за управление на

отбраната. Посредством тази глава авторът на изследването е решил една от научноизследователските си задачи.

Предложени са дефиниции на различните понятия използвани в националната и международна практика свързани с разглежданата тематика. Става въпрос за понятия, като „администрация“, „отбрана“ и др. Няма да е погрешно, ако отбележим, че в теорията до този момент не е извършван подобен анализ на всички основни понятия по темата, което може да се приеме като принос на автора. Във връзка с това са представени както общите, така и специфичните изисквания свързани с тези понятия.

Направеният анализ на основните понятия използвани в изследването, които авторът е разгледал и основните характеристики на тези понятия, допълнително визуализират вижданията по тези въпроси. На тази основа е дефинирано понятието „административно-правна система“.

Позоваването на схващанията на различни автори и на тази основа извеждането на авторското мнение, а също и илюстрирането на разглежданата тематика допълнително повишават нивото на работата.

Пак в тази глава е проследено създаването и развитието на военното ведомство на страната. С оглед постигане на по-голяма прегледност и четивност е направена периодизация, съответно от 1878 до 1911 за първия период от 1911 до 1947 г., което е вторият период. За трети такъв са годините от 1947 до 1991 г и четвъртият период от 1991 до 2004 г. Разгледани са някои от основните вътрешноправни актове, с които са създадени министерствата в тези периоди. Това допълнително спомага за изясняване предмета на изследването. В съответствие с това са направени и необходимите изводи и обобщения.

Това е отправна точка за изследване на състоянието на административно-правната система за управление на отбраната.

Тези въпроси са разгледани в *глава втора*. За разлика от глава първа, където както отбелязахме се анализират основните понятия и се проследява възникването и развитието на военното ведомство и въоръжените сили на страната, в тази глава е акцентирано върху актуалното състояние на административно-правната система за управление на отбраната. Това е едно своеобразно продължение на изследването, което е подчертано и в неговите задачи. Анализирани са системният подход, използван за изграждане на административно-правната система. Подчертано е, че този подход е средство за изследване и управление на обекти, които събрани заедно се разглеждат като система. Все в тази връзка е обосновано съждението, че при прилагане на системен подход при изследване на организационни системи се изхожда от факта, че всяка организация се явява система.

В рамките на тази глава е предложен и сравнителен анализ с аналогични ведомства на НАТО и Руската федерация. Последователно са разгледани статута на организационната структура на Федералното

министерство на отбраната на Германия и тези на съседна Румъния и Руската федерация. Във връзка с това е отделено значително място на правната система на отбраната на страната. Подчертано е мястото на военните юрисконсулти в административно-правната система на отбраната и това, че тъкмо те представляват особен вид специалисти, посредством които се решават значителни въпроси от значение за отбраната на страната. По този начин авторът подчертава важността на тематиката и показва високо ниво на професионализъм.

В тази част от работата също са направени редица изводи и обобщения, подкрепящи изследването. За отбелязване е, че изводите имат не натрапчив, а препоръчителен характер, които са добре аргументирани.

В съответствие с темата на изследването, най-голямо внимание е обърнато на насоките за усъвършенстване на административно-правната система за управление на отбраната. Тази част от тематиката е разгледана в *трета глава*. Става въпрос за изготвянето на модел за усъвършенстване на административно-правната система за управление на отбраната. На основата на общите предпоставки за създаването на такъв модел, докторантът предлага теоретичен модел, който да послужи за усъвършенстването на административно-правната система за управление на отбраната. По този начин не само се предлага решение на една от поставените задачи, но и е съществен принос в работата.

Авторът обръща специално внимание на уточненията относно методологията при създаването на този модел. Специално следва да се отбележи, че е подчертана същността на модела, което спомага за по-пълното разбиране на авторовите идеи.

Стойността на тази глава се определя не само от теоретичните постановки, но и от гледна точка на практическата постановка, което е видно от предлагането на принципи, функции, цели, задачи и механизми за контрол като част от предложения модел. По този начин докторантът предлага своеобразна структура на предложения теоретичен модел.

Подобно на предходните глави и тук са направени редица изводи и препоръки. Авторът ясно и много точно формулира своята позиция по различните проблеми и не крие решенията си по тях.

От всичко изложено до тук можем да направим извода за дълбочината, с която докторантът навлиза в своето изследване. Това се отнася най-вече за теоретичните му постановки. Теоретичните му познания и умението му да детайлизира своите схващания му позволяват да достига до съществени за материята изводи. Съчетаването на теорията с препоръки от практически характер е добър пример за служителите от структурите с компетенции по управление на отбраната в страната. Тя може да бъде такъв и за обучаващите се, при това не само във Военната академия, но и в други висши училища, където се изучава тематика свързана с отбраната и сигурността в страната.

Добро впечатление прави и фрагментарният подход при изложението на материала.

3. Научни и приложни приноси в изследването

3.1. Научни приноси:

- Преди всичко ще отбележим извършването на основен диференциран анализ на някои от основните понятия свързани с изследваната тематика. Във връзка с това на основата на съществуващите понятия е определено понятие „административно-правна система за управление на отбраната“.

- На основата на исторически преглед и анализ на тази основа, е изведена значимостта на системата за управление на отбраната в страната на съвременния етап.

Самото изследване на основните теоретични аспекти ще спомогне за осмисляне на организационните подходи при управлението на отбраната.

3.2. Практико-приложни приноси:

- С практико-приложен характер е предложеният модел за усъвършенстване на административно-правната система за управление на отбраната в страната. Този модел може да се използва и от други структури с компетенции по защита на националната сигурност.

- Налице е обстоен преглед на съществуващите добри практики в национален и световен мащаб. Подчертана е и важността на съществуващите тенденции. Това позволява усъвършенстване на съществуващата система за управление в отбраната.

- Много ценно за работата и за всички, които имат отношение по темата за защита на националната сигурност е акцентирането върху проблемните области в административно-правната система за управление на отбраната. На тази основа са предложени насоки, с оглед преодоляването на тези проблеми.

4. Бележки и препоръки

Наред с всичко положително към така представеното дисертационно изследване могат да бъдат отправени и някои препоръки с оглед оптимизиране на работата в случай на бъдещи изследвания в тази насока.

Първата препоръка се отнася до популяризирането на работата. Това ще позволи предизвикването на полемика между структурите с компетенции по отбраната и сигурността в страната.

Втората ми препоръка е свързана с отправянето на по-сериозна критика на досега съществуващите публикации.

Третата препоръка се основава на това, че теоретичните аспекти следва да намерят място в правните такива и/или организационните. В този смисъл е препоръчително в бъдещи изследвания теоретичните постановки да се съчетаят в правните или организационни. От това следва, че всички понятия, имайки предвид структурата на изследването е препоръчително да са в една глава, в случая в глава първа.

Казаното в никакъв случай не намалява стойността на изследването. Личи интелигентният поглед на докторанта, което е изразено много ясно в аспекти. Познаването на основните понятия е в основата на всяка правна рамка. Това допълнително повишава нивото на работата.

5. Заключение

Представеното за защита изследване е лично дело на автора. Работата е плод на теоретичните му познания и уменията му да събира и анализира. Това му позволява да обвързва теорията с практиката и да предлага аргументирани промени в организацията на работа.

Всичко тава ми дава основание **УБЕДЕНО** да препоръчам на уважаемото научно жури да даде образователна и научна степен „доктор“ на г-н Петър Ангелов Стоилов, разработил дисертационно изследване на тема „Развитие и усъвършенстване на административно-правната система за управление на отбраната“.

22.07.2018 г.

София

Изготвил становището: (п)

проф. д н Л. Тимчев